

KOSMICKÝ PRŮZKUM A MASKOVÁNÍ

Znalost protivníka byla vždy základním předpokladem k úspěšnému vedení boje a operace. Dnes, kdy soudobé moderní armády mají možnost časově i prostorově neomezeně soustřeďovat ničivé úder, může zevrubná znalost důležitých cílů protivníka přinést útočnickovi nesmírné výhody k překvapivému úderu, aby jím dosáhl podstatné a rozhodující změny poměru sil ve svůj prospěch v operačním či strategickém měřítku. To plně potvrdil nedávný arabsko-izraelský konflikt.

Proto všechny moderní armády kladou na průzkum stále větší důraz, vyjádřený úsilím získat prostředky, které by byly schopné dávat velení zprávy co nejzevrubnější, z podstatně rozsáhlejších prostorů než tomu bylo dříve, včas a co možná nepřetržitě.

Logickým důsledkem zvyšujícího se významu průzkumu by měla být souběžná snaha tento co nejúčinněji paralyzovat a tím také čelit a předcházet možnému překvapení ze strany protivníka. Je-li možné toho dosáhnout nejrůznějšími vzájemně se doplňujícími způsoby, pak má významnou úlohu nepřetržitě a komplexně utajování všech vojensky důležitých skutečností — zejména metodou maskování, které, podle našeho názoru, se musí stát významnější složkou bojové připravenosti a pohotovosti vojsk než je tomu dnes.

U vědomí, že politická koncepce NATO spočívá na přípravě k válce proti zemím socialistického tábora, nepřekvapila snaha, kterou již v létech padesátých prosazovali nejvyšší představitelé USA — legalizovat na půdě OSN požadavek „otevřeného nebe“, což nebylo nic jiného než získat možnost nepřetržitého vzdušného průzkumu ke špionážním účelům již v době míru. Umlká-li tato snaha, pak to není proto, že protivník již informace o našich prostorech

nepotřebuje, ale proto, že našel v zatím nerušeném a nepřetržitém průzkumu, vedeném z umělých družic Země, „legální“ metodu průzkumu cizího území.

Ve využití umělých družic Země jako nosičů průzkumných prostředků je nutné vidět kvalitativní novum v průzkumu, dané především možností jeho nepřetržitého působení i v době míru. Význam kosmického průzkumu je nejen v tom, že družice mohou např. z výšky 320 km v jednom okamžiku „vidět“ fantastický prostor obsahující plochu celé Evropy, ale i v tom, že rozlišovací možnost jejich optických přístrojů, která u prvních průzkumných umělých družic Země (dále PUDZ) byla udávána pro fotografické kamery řádově stovkami metrů, postupně dosáhla desítky metrů a dnes se uvádí rozlišitelnost v metrech a dokonce se již uvažuje decimetrová rozlišitelnost. Tato by umožňovala zjistit na fotosnímku pořízeném z výšky několika set kilometrů neuvěřitelný detail, kupř. nárameník vojáka, jak to uváděl armádní televizní pořad v únoru 1968.

Takovou rozlišovací schopnost však zdaleka nemají ostatní průzkumné prostředky nesené družice, např. radiolokátory a televizní kamery (o televizních kamerách umístěných v družicích se udává, že mají možnost zobrazit prostor 50×50 km a na něm rozlišit objekty o rozměru přesahujícím 100×100 m).

Dnes — v době míru — prolétávají nad územím socialistických států PUDZ, takže protivník může i o naší situaci nepřetržitě dostávat velké množství informací a na rozdíl od dřívějška, není jen odkázán na dílčí informace, které získává agenturním průzkumem a v příhraničních oblastech průzkumem vedeným z vlastního území (z pozemních vyvýšených pozorovatelů a z letů podél hranic).

Kosmický průzkum zabezpečuje nepřetržitý přísun vojensky použitelných informací z celého prostoru potenciálního nepřítele už v mírovém období. Jeho přínos můžeme tedy vidět v možnosti ovlivňovat budoucí průběh POV, neboť velení získává kosmickým průzkumem již v míru ony zprávy o nepříteli, které bude potřebovat při zahájení válečného nepřátelství a které by si jinak muselo opatřovat maximálním zintenzívněním průzkumu v počátečních fázích válečného konfliktu. Náš protivník — disponující kosmickým průzkumem — mohl by tedy kdykoli zahájit s překvapením operace a věst již první údery zcela cílevědomě zaměřené na naše životně důležité cíle, ovšem za předpokladu, že mu v takovém počínání nebudeme včas a účinně bránit.

Položíme-li si otázku, jakými způsoby můžeme čelit kosmickému průzkumu v současném mírovém období, pak musíme vyloučit aktivní opatření, tj. fyzické ničení družic, neboť na rozdíl od „vzdušného prostoru“ je uznáván „status quo“ nerušených letů v kosmickém prostoru. Svým způsobem jediným aktivnějším opatřením, čelícím kosmické špionáži, je protiradiotechnická rušivá činnost, která může protivníkovi zabránit, aby získal vyhodnotitelné radiolokační obrazy našeho území. Zůstává tedy otevřeným problémem, jakými pasívními opatřeními účinně čelit zejména kosmickému průzkumu.

K úvaze, jak řešit tento problém, si připomeňme, že obecně známá pasívní opatření vůči soudobému průzkumu z letounů, s nimiž se počítá v bojových podmínkách a jež jsou zakotvena v našich předpisech jsou: rozptylování vojsk, periodická změna prostorů a maskování. Je logické, že všechny tyto tři složky jsou s to skýtat relativní ochranu před jakýmkoli průzkumem i v době míru. Ovšem, máme-li na mysli kosmický průzkum a jeho specifickou schopnost obsáhnout a podat zprávu z velkého prostoru, a skutečnost, že v době míru neočekáváme bezprostřední úder, pak podle našeho názoru přínos rozptylování vojsk a periodická změna prostorů (i když budou mít i v míru své místo), bu-

dou převýšeny maskovacími opatřeními, která bezprostředně zkreslují či znemožňují získat hodnotnou průzkumnou informaci. To však znamená, že maskování se musí dostat nový, mnohem širší rozsah než tomu bylo dosud, neboť v mírovém období bude nutné je realizovat na vojenských cílech ať již jsou kdekoli na našem území. V současné době, kdy se existence kosmického průzkumu více méně nebere v úvahu, se zvláštní pozornost „mírového zastírání“ věnuje jen objektům v pohraničním pásmu do hloubky, kam může účinně působit protivník průzkumem z vlastního území; v ostatních prostorech se v podstatě uskutečňují opatření jen vůči agenturnímu průzkumu.

Není-li pochyb o potřebnosti opatření vůči kosmickému průzkumu již v době míru a přiznáváme-li, že mu může účinně čelit maskování, je nutné vyjasnit dvě otázky:

— KTERÉ OBJEKTY UTAJOVAT

— JAKÝMI MASKOVACÍMI METODAMI

Na první otázku „které objekty utajovat“, tj. jaké skutečnosti bude žádoucí v mírovém období maskovat, je odpověď složitá, neboť se dotýká celého komplexu problémů souvisejících s místem a úlohou naší armády a její zodpovězení nepochybně bude zejména záležitostí odborníků operační zprávy. Z hlediska pracovníků v oblasti maskování chceme přispět k zodpovězení první otázky některými náměty a myšlenkami, aniž si činíme nárok na jejich úplnost a plnou kvalifikovanost.

Máme za to, že výchozím a limitujícím kritériem je znalost současné rozlišovací schopnosti průzkumných prostředků, jimiž jsou PUDZ vybavovány. Taková znalost dává totiž možnost nezastírat cíle, které jsou pod prahem rozlišitelnosti průzkumných prostředků. Ekonomické hledisko současně vyžaduje i rozhodnout, které objekty — i když jsou zjištělné — nebudou pro svůj podružnější význam předmětem zájmu protivníkového průzkumu a tudíž nebude nutné je zastírat. I když zprávy v zahraničním tisku o rozlišovacích schopnostech průzkumných prostředků PUDZ jsou jen útržkovitě publikovány, nejsou jednotné a mohou být i záměrně zkreslovány, můžeme z nich vyvodit tendenci, směřující k postupnému dosažení rozlišovacích možností, jakých již dosáhl soudobý vzdušný fotografický a radiolokační průzkum. Uvědomíme-li si, že jde v podstatě o druh „vzdušného“ průzkumu vedeného z kosmu, pak si potřebu maskování vůči kosmickému průzkumu zjednodušeně můžeme představit tak, jakoby vojensky důležité objekty a vojska byly už v době míru vystaveny nepřetržitému, nerušenému a prostorově neomezenému leteckému průzkumu, používajícímu tytéž průzkumné prostředky, jimiž jsou vybavovány PUDZ, tj. fotografické a televizní kamery, radiolokátory a přístroje detekující zdroje či záření a přístroje zjišťující radiotechnické prostředky. Jinak řečeno uvažovat, že veškeré vojenské cíle, nacházející se mimo přirozené masky a skryty může nepřátelský průzkum na celém našem teritoriu nerušeně zjišťovat a podle kontrastnosti jejich demaskujících příznaků vůči okolí rozpoznávat a rozlišovat. A dále přiznáváme-li dnes obecně, že neobjektivnější informace o vojenských cílech přináší fotografický průzkum, pak odpověď na otázku, jaké objekty maskovat proti kosmickému průzkumu zní: Budou to skutečnosti, o jejichž utajení máme prvořadý zájem a jejichž zjištění a rozpoznání by protivníku umožnila především vzdušná fotografie, s přihlédnutím k omezením vyplývajícím z toho, že jde o fotografování z kosmických výšek.

Fotografický průzkum z družic bude se zajímat více méně jen o skutečnosti operačního obsahu. Vždyť vyslání PUDZ na oběžnou dráhu je enormně nákladnější než vyslat průzkumný letoun a proto je logické, že od kosmického průzkumu budeme očekávat zprávy o zvlášť vojensky důležitých cílech a že nebude zaměřen k získání těch informací, které mohou zjišťovat ekonomicky méně náročné druhy průzkumu. Jeho úkolem nebude tedy poznávat zprávy o našem prostoru vůbec, ale ke snímkování budou kosmickému průzkumu většinou vymezeny zájmové prostory. Těmi budou např. prostory dislokace významných vojenských součástí a jiných vojensky důležitých objektů, jejichž existenci mu avizoval agenturní průzkum, s nímž v mírovém období je nutné počítat.

Máme-li na mysli specifiku fotografického průzkumu z družic, uvědomme si jeho přednosti. Kromě podrobnosti a objektivnosti jím podávaných zpráv má tyto přednosti:

- fotografický průzkum podává zevrubný obraz o terénu a dává možnost porovnat nakolik je shodný s údaji, které protivník získal z dostupných map, ať jde např. o vegetační pokrytost terénu a jeho zastavěnost, o stav komunikací a mostů na nich, vodní toky, přehradní stavby, stupeň naplnění přehrad apod.;

- možnost porovnávat a vyhodnocovat snímky téhož prostoru pořizované v časově vymezených za sebou jdoucích obdobích a tedy zjišťovat změny, které se v prostoru udály. Podle nich vyvozovat jejich význam a předvídat případný další vývoj;

- porovnáním snímků s mapou můžeme stanovit souřadnice míst zjišťovaných skutečností;

- použití různých negativních materiálů (černobílý, barevný, či spektrozónální) napomáhá odhalovat i maskované objekty, odlišuje se remise povrchu masek od okolí.

Kosmický průzkum je tedy v podstatě jakýsi druh „vzdušného“ průzkumu realizovaný ovšem z kosmických výšek. Na otázku JAKÝMI MASKOVACÍMI METODAMI čelit kosmickému průzkumu můžeme tedy obecně odpovědět — právě tak, jak maskujeme, či jak jsme schopni maskovat proti leteckému průzkumu, neboť přístroje jimiž je vybaven, mají v podstatě tytéž rozlišovací vlastnosti.

K úvaze jaké kontrolní metody zvolit, aby maskování bylo ekonomické a skutečně efektivní, je nutné posoudit, které demaskující příznaky napomáhají k rozpoznání a rozlišování objektů a jejich činnosti na snímcích.

Základní demaskující příznaky, umožňující a usnadňující rozpoznávat a rozlišovat objekty, jsou jejich tvary a rozměry. Rozlišovací schopnost kosmické fotografie můžeme vyjádřit řádově v metrech (a dokonce v decimetrech), což umožňuje rozpoznávat na snímcích i jednotlivou bojovou techniku. Kosmický průzkum bude mít zájem o objekty operačního dosahu. Takový význam samozřejmě nemají jednotlivé „konvenční“ bojové prostředky (např. tanky), ovšem bude-li jich na snímku v určitém prostoru zjištěn a rozpoznán větší počet, pak z jejich vzájemné polohy a funkčních souvislostí může protivník dedukovat rozmístění a druh cíle, který již může mít operační význam (např. tankovou divizi). V souvislosti s demaskujícími příznaky nutno uvést, že bude vždy snahou zabránit jejich vzniku. Toho můžeme dosáhnout důsledným využíváním

prostorů nezjistitelnosti a pokud máme na zřeteli mírový kosmický fotografický průzkum i využitím údobí nezjistitelnosti.

Uvažme, jaká opatření realizovat k utajení cílů, situovaných mimo prostor neviditelnosti v údobí, o němž nemůžeme s jistotou tvrdit, že je údobím nezjistitelnosti. Z metodického důvodu rozdělme úvahu na

— problematiku utajování jednotlivých bodových cílů, zejména mobilní techniky (A)

— problematiku utajování prostorového cíle na základě funkčních souvislostí mezi bodovými cíli (B).

A. BODOVÉ CÍLE

Uvážíme-li, že bojovou techniku můžeme na fotografii odhalit a její druh vyhodnotit podle demaskujících příznaků tvarových, rozměrových, barevných a jasových a v noci ještě světelných, pak je zřejmé, že odstraňováním či snižováním tvarového, rozměrového, jasového a světelného kontrastu objektu vůči okolí můžeme účinně bránit jeho zjištění a rozpoznání. Poněvadž fotografický kosmický průzkum se uskutečňuje z výšek dosahujících stovky kilometrů, můžeme barevné kontrasty zanedbat (a to i u rozměrově větších objektů), zato významné jsou ve dne kontrasty tvarové, rozměrové a jasové a v noci světelné.

K formám, které jsou s to účinně znenápadnit a zkreslit bodové cíle, patří v prvé řadě deformační nátěry, deformační prvky a imitační masky. Připomeňme, že naše předpisy ukládají v bojových podmínkách realizovat deformační nátěry a prvky na veškeré mobilní technice. Bohužel dnes na cvičeních s vojsky mnohdy toto ustanovení přehlížíme. Tento nedostatek má hlubší kořeny. Souvisí s nedocenením významu maskování vůbec (projevuje se také v tom, že stupeň vycvičenosti v něm není při prověrkách hodnocen). Velitelé nejsou si zřejmě vědomi, že takovýto přístup by měl ve válce za následek neúměrné a zbytečné ztráty.

Deformační nátěry a prvky nejen snižují rozpoznatelnost jimi zastíraného objektu, ale také budou-li obecně vždy a všude realizovány — dojde k zastření oněch příznaků, které umožňují rozpoznávat významnější objekty od méně významných. Zde mimovolně dochází k uplatňování jedné z důležitých metod účinně bránících zničení významné techniky, k uplatňování *metody zmnožování cílů*. Tím se např. v pochodových prouděch ztíží průzkumu rozpoznat rakety, mostní tanky, odminovací prostředky, mostové soupravy, radiolokátory apod. V této souvislosti připomeňme další výhodu, budou-li deformační nátěry a deformační prvky samozřejmou nezbytností a budou-li vojska v tomto smyslu také důsledně cvičit. Netušenou měrou pak usnadníme možnost věrohodně a „levně“ v masovém měřítku klamat. A to nikoli pomocí jiných nutných, plně věrohodných, tj. do všech detailů model napodobujících maket. Postačí totiž používat makety jednodušší, které nemusí reprodukovat všechny vzhledové podrobnosti svého modelu, a proto, že maketu opatříme deformačním nátěrem a deformačními prvky, při čemž deformační prvky zakryjí ona zjednodušení, která by jinak dovolila odlišit maketu od napodobované bojové techniky.

Budeme-li co nejrozvitěji kombinovat deformační nátěry s deformačními prvky v bojových podmínkách, pak v mírových podmínkách nesporně účin-

nými a také reálnými opatřeními k utajování významných bojových prostředků by mohla — a podle našeho názoru měla — být *metoda používání tzv. masek — maket*. Jímí rozumíme takové překryty skutečných cílů, jejichž zevní tvar připodobňuje skrývaný objekt objektům vojensky méně významným či vůbec nevýznamným (kupř. významné bojové technice dáváme maskou — maketou vzhled běžných vojenských dopravních prostředků nebo prostředků s civilním určením apod.).

B. PROSTOROVÉ CÍLE

Až dosud jsme mluvili o důvodech, proč a jakým způsobem utajovat jednotlivé bojové prostředky (bodové cíle). Ovšem vůči kosmickému průzkumu půjde především o utajování objektů vyššího významu, o složité prostorové cíle vytvářené komplexem bodových cílů organicky k sobě sounáležejících (takovými cíli jsou např. raketové součásti, systémy PVO, letiště, armádní VS aj.). K jejich nerozpoznatelnosti přispívají již zmíněná dílčí opatření, ztěžující rozpoznatelnost jednotlivých bodových cílů. Ovšem bylo by nereálné se domnívat, že v terénu, v němž je situován prostorový cíl, se neprojeví řada demaskujících příznaků (činnosti a stopy po činnosti), umožňující protivníkovi vyvozovat smysl a druh prostorového cíle ze vztahových a polohových závislostí jednotlivých — mnohdy i dobře zastřených — bodových cílů. Proto je nutné realizovat řadu jiných opatření k dezinformaci o charakteru a skutečném rozmístění prostorového cíle a jímí ztížit funkční rozpoznatelnost, na základě níž by protivník mohl dedukovat i zámysl budoucí naší činnosti. K nejučinnějším opatřením k deformaci nepochybně patří *metoda klamání*, která jediná je s to záměrně způsobit jiný funkční vztah mezi bodovými cíli nebo vůbec upoutat pozornost průzkumu protivníka na jiné prostory.

Pro ilustraci představme si VS armády (mimo rádiový uzel) v prostoru rozmístění; jejich přibližně 150 — 170 dopravních a bojových prostředků je rozmístěno na ploše asi deseti čtverečných kilometrů. Je zřejmé, že i při velké snaze o dodržení zásad zastírání kázně a při dobré vycvičenosti vojáků v zastírání se nezabrání vzniku — jak při zaujímání prostoru, tak i během pobytu — množství demaskujících příznaků, podle nichž by mohl protivník dříve či později dedukovat přítomnost VS. Z této skutečnosti vyplývá, že vedle zastírání, jako jedné metody maskování, k jejíž realizaci v zájmu vlastní ochrany dochází z vlastní iniciativy, musí se použít i druhá metoda maskování — klamání (realizovaná nikoliv z vlastní iniciativy, ale z direktivy centrálního plánu maskování). Zde bychom chtěli učinit malou poznámku: máme za to, že klamání jako vysoce účinná metoda, napomáhající utajit prostorové cíle, je u nás podceňováno, což potvrzuje skutečnost, že při cvičeních klam neprocvičujeme; je to zřejmě důsledek stále dozrívajících metod, které nepřekročily rámec staré taktiky a starého operačního myšlení druhé světové války. A vrátíme-li se k uvedenému příkladu VS, je zřejmé, že jeho naznačením v jiném prostoru rozptýlíme průzkum a odvedeme jeho pozornost od skutečnosti na klamný prostor a tím získáváme relativní ochranu skutečného VS A.

Chtěli jsme — byť schématicky — ukázat přínos klamných opatření k dezinformaci o prostorových cílech v bojových podmínkách, abychom zdůraznili nutnost přistoupit ke zkoumání otázek souvisejících s realizací klamných opatření nikoli jen jako přípravu pro bojové podmínky, ale i pro jejich „ostrou“

realizaci již v míru. Jinými slovy řečeno: Je-li kosmický průzkum zaměřen i na náš prostor, pak klamná opatření by měla být — obdobně jako v bojových podmínkách — nedílnou součástí opatření k ochraně a napomáhání uchování obranyschopnosti naší země.

Považuje za účelné uvést několik poznámek k formám klamných opatření realizovaných již v míru vůči kosmickému průzkumu. Není pochyb, že se tu uplatní obě známé formy klamu — *demonstrace a imitace*.

Demonstrační činnosti rozumíme naznačování s použitím jen skutečných sil a prostředků, což umožňuje dosáhnout maximální přesvědčivosti. V míru sleduje v podstatě též cíl jako ve válce, tj. má upoutat pozornost a vést protivníka k neodpovídajícímu hodnocení situace. Ve válce však je velmi pravděpodobné, že demonstrační jednotka přitáhne na sebe nejen pozornost, ale i úder. Naproti tomu v mírových podmínkách je demonstrační jednotka jen prostředkem klamné informace adresované kosmickému průzkumu a nikoliv i nabízeným cílem riskujícím zničení. Vyprovokovávali protivníka záměrně svými opatřeními v období příznivém k fotografování z kosmu naši reakci, aby zjistil — a to samozřejmě i jiným připraveným průzkumem — naše protipatření (např. zaujímané prostory), pak demonstrační činnost může sehrát velkou úlohu k jeho dezinformaci.

Imitační činnosti naznačujeme model (tj. konkrétní vojenskou skutečnost) klamnými maskami a nejružnějšími imitačními způsoby. Ke nezbytnému oživování, dotvářejícímu věrohodnost klamu, využíváme skutečné prostředky, ovšem v omezeném počtu. Podle našeho názoru bude to však v míru demonstrační činnost, která co do rozsahu bude převažovat nad imitační činností. To proto, že v míru není vystavena úderu a předčí imitační činnost svou věrohodností. Zcela zvláštní úlohu v rámci imitační činnosti v míru mohou však sehrát makety. Mohou totiž být nesmírně cenným prostředkem k záměrnému „sdělení“ protivníku, že klameme a že i v případné válce budeme klamat. Druhá světová válka potvrdila vysoký význam tzv. „dvojitého klamání“, které např. v bitvě u El Alameinu přispělo k porážce Romelova afrického sboru. V určitém prostoru byly rozmístěny ne příliš povedené napodobeniny bojových prostředků s cílem, aby v nich protivník identifikoval makety. Tím byl Rommel utvrzován, že jde o prostor klamný, ačkoliv šlo o skutečný (pod maketami byly umístěny skutečné tanky, kanóny a uskladněna munice). Vysvětleme, jaký smysl může mít „úmyslné sdělení“ protivníku, že v našem prostoru používáme klam: zjistí-li protivník vyhodnocením fotografií, pořízených z kosmu, že v tom či onom prostoru jsou nikoli skutečné objekty, ale makety, nebude moci s jistotou zodpovědět na otázky, před které je tím postaven. Může se např. ptát: „Je to neodborně zhotovená maketa, nebo záměr, abych rozpoznal, že jde o maketu?“ — „Je-li to záměr, co je jím sledováno?“ — „Není maketami zastírána skutečnost a mám uvěřit, že jde o klam?“

Již v nástinu možných otázek je zřejmé, že přítomnost rozpoznatelných maket povede protivníka k pochybám a alternativním soudům, zvláště bude-li ještě jinak dezinformován promyšleně řízenou demonstrační a imitační činností. Můžeme oprávněně očekávat, že protivník se bude snažit správnou odpověď najít ještě jinými cestami, než jen kosmickým průzkumem. V míru to budou zejména agenti a naskytá se nám při tom příležitost připravenými bezpečnostními opatřeními tyto zneškodnit. A dále, dovolíme-li úmyslně protivníku některé makety rozpoznat jako makety, můžeme získat i vysoce rentabilní

investici pro budoucnost, tj. pro případné válečné údobí. Právě tím, že už v míru utvrzujeme v protivníku vědomí, že rozsáhleji používáme formu klamu, pak můžeme logicky očekávat, že zjistí-li ve válce svým vzdušným průzkumem různé prostorové cíle, nebude si většinou zcela jist, zda jde o skutečnost či o klam. Nebude-li tedy chtít riskovat údery do prázdna, bude nucen vyslat doplňkový průzkum a tím ztrácí mnohdy nejcennější faktor — čas.

Setrváme-li u dnešní praxe, která v podstatě s klamnými opatřeními nepočítá a budeme-li tedy ve válce klamat jen ojediněle anebo vůbec ne, pak nepřátelské údery nikdy nepůjdou do prázdna, ale potom nás bude bít najisto.

V této souvislosti bychom chtěli upozornit, že náš velitelský sbor není o otázkách prospěšnosti a účinnosti metod klamných opatření v potřebné míře školen a mnozí velitelé mají ke klamu zcela odmítavý postoj. Tak se např. operuje i tezí, že na klamně opatření nebude v našich teritoriálních podmínkách dost „volného místa“, neboť prý v zaujímaných prostorech a na komunikacích bude při potřebném rozptýlení stěží místo pro skutečné síly a prostředky. Je-li tato skutečnost pravdivá a my z toho důvodu opomíjíme klam — pak vystavujeme vojska riziku zbytečných ztrát. Především tím, že kdykoli protivník cíl odhalí a na něj udeří, postihne skutečnost a dále, že absence dezinformování usnadní protivníku dešifrovat významné cíle a zvolit neoptimálnější způsoby k jejich zničení. Logicky z toho vznikne myšlenka, zda — není-li možné v předpokládaných prostorech zabezpečit větší volný prostor pro klamný manévra a klamně opatření vůbec — by nebylo správnější dosud uvažovanou kvantitu sil nahradit méně početnými a tedy menší prostor nárokuje silami a ušetřené výdaje využít ke zkvalitnění výzbroje našich ozbrojených sil a k prospěchu našeho hospodářství.

Úvahu můžeme uzavřít tím, že by odpovědní činitelé se měli hlouběji zabývat místem a úlohou klamu v míru i ve válce a v tomto smyslu i školit velitelský sbor. Při tom využít existující protivníkův kosmický špionážní průzkum a jeho relativně nepřetržitě působení i proti němu. Tím, že známe časové úseky průletů obíhající družice nad naším prostorem, se v něm nabízí nebyvalá možnost ovlivňovat myšlení a výsledné závěry protivníka a to nejen utajováním (rozuměj zastíráním) skutečností před kosmickým průzkumem, ale zejména promyšlenými a sladěnými klamnými opatřeními.

Jde o úkol sice složitý, ale reálný a rentabilní a svým způsobem i — přes teoretickou nepřetržitost kosmického průzkumu — omezený jen na údobí, kdy může z kosmu fotografovat (podle našich meteorologických statistik je to asi 40 jasných dnů v roce). Při tom v těchto dnech nepůjde o nepřetržitě aktivování klamu, ale o jeho realizaci právě v hodinách, kdy nad tím či oním územím prolétává družice. V tomto ohledu je zde velká výhoda v porovnání s válečným údobím a při této nejistotě jsme nuceni kontinuálně klamat.

Průzkumné družice Země, jako prostředky strategického a operačního průzkumu dnes jsou skutečností. To, že s nimi potenciální protivník vážně kalkuluje, není dáno jen počtem průzkumných družic, které zatím vyslal na různé oběžné dráhy kolem Země, ale i tím, že tyto družice usměrňuje nad určité oblasti zemí socialistického tábora. Průzkumné družice, na rozdíl od jiného průzkumu, mu mohou dát v pravidelných odstupech přehlednou i podrobnou informaci dosud v míru jinými prostředky nedosažitelnou. To, že ČSSR je zájmovou oblastí kosmického špionážního průzkumu, není hypotéza, ale fakt. Důkazem toho je registrace zhuštěných průletů průzkumných družic SAMOS

a DISCOVERER nad naším územím právě v průběhu cvičení VESNA a VLTAVA. Z asi 64 zaznamenaných průletů družic SAMOS za poslední období bylo 30 průletů uskutečněno za podmínek výhodných ke snímkování. Máme za to, že z této skutečnosti je v zájmu bojové připravenosti nutné vyvodit patřičné důsledky.

Uvedli jsme některé aspekty a podněty, jak zastíráním a klamnými opatřeními reagovat na kosmický průzkum a na jeho mírovou existenci zvláště, nej-různějšími formami a tak dezinformovat protivníka a podávat mu natolik zkreslené informace, jejichž využití by ho vedlo k závěrům pro něj nepříznivým a pro nás prospěšným. Jsme si vědomi, že aplikace našich obecných teoretických úvah do konkrétní podoby a podmínek nebude nijak jednoduchá. Ovšem zvyšovat bojeschopnost armády zůstává nadále příkazem doby a nelze proto podceňovat ani úlohu kosmického průzkumu vedeného dnes nerušeně na naše území.